

Liberális energiakoncepciótlanság

A GKI Energiakutató és Tanácsadó Kft. „Az új energiakoncepció alapkérdései — Az állam szerepe a liberalizált energiapiacon” c. tanulmányának bírálata.

Az Energiapolitika 2000 Társulat állásfoglalása.

Összefoglalás. A tanulmány „Az új energiakoncepció alapkérdései — Az állam szerepe a liberalizált energiapiacon” címet viseli, ezekre a kérdésekre azonban nem ad választ, nincsenek javaslatai, sőt még a pontos kérdésfelvetésekkel is adós marad. A tanulmány bevezetőjében olvasható:

- „Az energiakoncepció ...a hazai energiaszektor külső és belső feltételeinek lehetséges módosulásaira koncentrál, bemutatva a lehetséges válaszokat, az egyes alternatívák előnyeit és hátrányait.” (5. old.)[♦]

Sajnos mind az alternatívák, mind a válaszok hiányoznak a tanulmányból, ezért véleményünk szerint az nem alkalmas arra, hogy egy energiapolitikai koncepció alapja legyen.

A tanulmánynak nincs logikus struktúrája¹, stílusa pongyola². A tanulmány számos témára többször visszatér, gyakran önmagának ellentmondva. Így aztán szinte lehetetlen megállapítani a mondanivalóját. Az egész anyagot tekintve talán ez az üzenet(?): az energetikai liberalizáció az egyetlen járható út, nincs alternatíva. Vannak ugyan a liberalizációnak megoldatlan problémái, s ezek nálunk is jelentkeznek, de majd csak lesz valahogy: az állam és a multinacionális nagyvállalatok kialakítanak „valamiféle együttműködést a piacon”.

Elfogadhatatlan, hogy „célok és törekvések” címszó alatt „tényállítások” szerepelnek. Az energetika néhány fontos területéről: a közlekedésről alig, a mezőgazdaságról és a távfűtésről pedig egyáltalán nem tesz említést a tanulmány, távolról sem teljesíti egy koncepcióval szemben támasztott tartalmi követelményeket. A tanulmány alig támaszkodik energetikai műszaki-gazdasági elemzésekre és vizsgálatokra. Ehelyett megelégszik a neoliberális közgazdasági doktrínák kinyilatkoztatásaival. A villamos liberalizálást követően a világban bekövetkezett válságok tanulságait nem használja fel. A tanulmány megfogalmazásai helyenként szakmailag értelmezhetetlenek³.

A tanulmány használható, a téma iránt érdeklődők számára információkat nyújtó részei azok, amelyeknek nagyobb részét láthatóan a témák hozzáértő „közreműködő” szakértői készíthették, s melyekben főleg tényadatok, illetve kisebb részben, vizsgálati eredmények kerülnek ismertetésre. A tanulmány címének megfelelően az alapkérdéseket az 1. fejezet (A magyar energiakoncepció, az állam szerepe az energiaszektorban) foglalja össze. Érzékelhető, hogy a — helyenként antiliberális — részanyagokat nem egyeztetették, s így a liberális beállítottságú koncepcionális részt nem támasztják alá ezek a fejezetek. Néhány szerzőt ismerve, feltételezhető, hogy nem is vállalnák az összeállító szerkesztő következtetéseinek egy részét. A szerzők — akik talán nem akarják nyíltan bírálni a „közös” művet, — tudják csak, hogy ebből a bírálatból kell-e, s mit kell magukra venni.

[♦] A tanulmányból idézett szövegrészeket megkülönböztetett betűtípussal hangsúlyozzuk, s betűhíven közöljük; sem a helyesírási, sem a stilisztikai hibákat nem javítottuk. A szövegben szereplő (figyelemfelkeltő) kiemelések, s zárójelbe tett írásjelek tőlünk származnak.

A fentiek igazolására szükséges a tanulmány néhány megállapítását idézni, azok közül némelyeket egymás mellé tenni, s kommentálni. Észrevételeinket elsősorban az 1. fejezetből (A magyar energiakoncepció, az állam szerepe az energiaszektorban) kiolvasható megállapításokhoz kötjük.

Milyen a liberális nemzetgazdaság? A tanulmány stílusa régi időkre emlékeztet⁴: ismét, sulykol, a valódi érveket lözungokkal helyettesíti. Jellemző és szembetűnő, hogy a liberalizált piac kikerülhetetlenségét szabályozott piaci fogalmakkal⁵, érvekkel igyekszik alátámasztani. A „*költségarányos illetve piaci árak*”.(19. old.) definíció a tanulmány alapvető csúsztatása, ami több helyen megjelenik. A költségarányos árak az államilag szabályozott piacra jellemzőek. Ha a piaci árak liberalizáltak, a kereslet-kínálat szabályozza őket. Ehelyett ezt olvassuk: „olyan gazdasági feltételekkel számolunk, hogy a mindenkori felhasználói árak tükrözik a *nemzetgazdasági (!)* ráfordításokat és költségarányokat.(50. old.) Ez fából vaskarika: liberalizált piacon nem az átlagos önköltség (nemzetgazdasági ráfordítás?) az árcentrum. Azzal persze egyet lehetne érteni, hogy legalább a közszolgáltatási piacon ebből kellene kiindulni. Erről azonban nincs szó a tanulmányban.

Az energiapolitika célja és tárgya. Néhány megfogalmazás a tanulmányból:

- „Az új energiakoncepció alapkövetelménye a gazdaságosság, az ellátás-biztonság és a környezeti szempontok közötti kényes, nehezen feloldható ellentmondásának racionális kezelése. A bűvös háromszögben, a tágabban és hosszabb kitekintésben *szélesebben értelmezett(?)* gazdaságosság követelménye eredményezhet elfogadható optimumot: ugyanis végső soron az ellátás-biztonság és/vagy a környezetvédelem problémája is a még vállalható jelen költségek és az esetleg jelentkező ellátási zavarok és a negatív környezeti hatások mérlegeléseként írható le.”(10.old.)

Minek a gazdaságosságról van szó, hogyan jön létre az optimum, milyen szerepet kell vállalni ebben az államnak? — vetődnek fel a megválaszolatlan kérdések. De egyáltalán, hogy kerül az optimumkeresés a piaci versenyt előtérbe helyező liberális koncepcióba, hiszen az éppen az azzal szemben álló hagyományos mérnöki műszaki-gazdasági szemlélet alapja.

- „Az energiaszektorral szemben megfogalmazódó másik fontos követelmény, hogy adott külső és belső feltételek mellett a lehető *legkisebb ráfordítással* biztosítsa a társadalom és a gazdaság normális működéséhez és a fenntartható fejlődéshez szükséges energiát.....Az üzleti szféra versenyképességét elősegítő, a lakosság számára megfizethető energiaszolgáltatás.....az adott ország energiapolitikájának fő célja.” (11. oldal)

Ez a megfogalmazás, a klasszikus „legkisebb költség” elvére épül. Csakhogy mire vonatkozik ez az elv a liberalizált piacon?, ha a tanulmányban ezt olvassuk:

- „A *multinacionális vállalatoknak* kétségtelen érdekük a tartalékkapacitások „szűken” tartása. Ennek révén egyszerre *képesek minimalizálni befektetési költségeiket*, és ugyanakkor *tartósan magasabb szinten tartani az árakat*.”(18. old.)

Az EU energiapolitikája nem önálló fejezetként szerepel a tanulmányban, a szerkesztő különböző helyeken idéz abból (ill. utal arra). Így aztán nehezen áttekinthetők a tényleges követelmények. Ellentmondásos az EU energiapolitikájának értelmezése, az ahhoz való nemzeti viszonyulás kérdése. Valóban: „A gyorsan szigorodó EU direktívák teljesítése súlyos gazdasági és gazdaságossági kérdéseket vetnek fel a magyar energiaszektor fejlesztésében.” (14. old.) Éppen ezért kellene differenciáltan viszonyulni a kérdéshez. Ezzel szemben nem derül ki egyértelműen, hogy mi a megváltoztathatatlan (tartósan érvényesülő), mi az időlegesen, valameddig, ill. valamely időponttól érvényesülő előírás. Mi a kötelező és mi az ajánlott. Az EU-szinten előírt átlagos értékek nem jelentenek nemzeti normákat. Éppen a nemzeti diplomácia feladata lenne az EU-átlag mellett a nemzeti érdekű norma megfogalmazása és elfogadtatása⁶.

Ellátásbiztonság. A liberalizált energiapiac egyik fő kérdése az ellátásbiztonság. Ez, és a rendszerfejlesztés megoldatlan az EU-ban és a liberális villamos energia törvény hatályba lépése óta hazánkban is. „Végeredményben a piaci szereplők ellenérdekeltek a jelentős erőművi fejlesztésekben. Elsősorban kis teljesítményű, más célokhoz kapcsolódó energia termelő beruházásokra vállalkoznak, ill. ha a piaci kockázatok nagy részét valamilyen kedvezmény (pl. támogatott ár, kötelező átvétel) ellensúlyozza.” (36 old.) Nem elfogadható, hogy ezeket a kérdéseket nemes egyszerűséggel állami kötelezettséggé nyilvánítja a tanulmány. Ehelyett a most belépő szegény kelet-európai régió országaival egyeztetett konstruktív álláspontot és javaslatokat kellene az energiapolitikának kidolgozni, s a belépés után képviselni az EU-ban. A tanulmány ezzel kapcsolatos zavaros, ellentmondásos megfogalmazásai:

- „Az EU készülő alkotmánya az *ellátásbiztonságot EU szinten értelmezi(?)*,... ugyanakkor a tagországok joga marad továbbra is a legcélszerűbb forráskészlet megválasztása.” (9. old.)
- „Olyan energiakoncepcióra van tehát szükség, amely a közösség által elvárt ellátásbiztonságot,.....reális és elfogadható árszint mellett ...képes teljesíteni. A kívánatos optimum elérése a piacgazdaságban működő erők mellett az *állam közreműködését* is nélkülözhetetlenné teszi.” (12. old.)
- „A liberalizáció eddigi európai tapasztalatai arra utalnak, hogy ... *megoldatlan maradt a hosszú távú egyensúlyt biztosító kínálati kapacitások fejlesztésének kérdése*....Ebben a tekintetben az állam *kezdeményező szerepének mikéntjét(?)* és az alkalmazható eszközök rendszerét nem csak nálunk, hanem az EU-ban is ki kell alakítani.” (22.old.)

Bizony ki kellene alakítani, s ennek lehetséges módjáról illene valamit mondani a tanulmánynak. De nem tud, mert a kiütkeresés *ellentmondásban van a liberális doktrínával*.

A villamos energia import növelésére bíztat a tanulmány:

- „az energiakoncepcióban vizsgálni szükséges az import nagyobb arányú *bővítésének(!)* lehetőségét. Bár az EU-direktívák és az együttműködő villamosenergia-rendszer minden részrendszerétől megköveteli a várható villamosenergia-igények teljesítéséhez szükséges kapacitások biztosítását, a nemzetközi egyezményeken alapuló importforrás ugyancsak megfelel az EU direktíváknak.” (15.old.)

Ilyen alapvetés után aztán, a villamos energetikai koncepcióban a tanulmány lehetségesnek tart 20%-os importarányt, sőt „kisebb importarányal nem nagyon érdemes számolni.”(69.old.) A 2000 MW csúcsteljesítményű, évi 10-12 TWh villamos import jelentős ellátási kockázatot jelentene a magyar rendszerben, arról nem is beszélve, hogy liberalizált viszonyok között mi biztosítja egy ilyen döntés meghozatalát?

Megújuló energiaforrások. Energetikai szerepük a hazai közvélekedésben — az érdekcsoportok és a sajtó közreműködésével — túlértékelt. A környezetvédelem egyik szerény lehetősége, azzal összefüggésben kellene tárgyalni. Az uniós kívánalmakat nem szabad fetisizálni, a primer energiamérlegben %-os előírások nem szükségesek és nem is vállalhatók. Az egyes országok adottságai és lehetőségei nem hagyhatók figyelmen kívül. Az emlegetett 6 %-os (a villamos energia 3,6 %) érték hazánkban irreális. Gazdaságilag nem indokolható, az állami ártámogatás (keresztfinanszírozás!) növeli a fogyasztói árszínvonalat, a fejlesztési támogatás fontosabb helyekről von el forrásokat.

Az állam szerepe. A tanulmány is megállapítja, hogy „az EU-n belül is merőben eltérő az állami közvetlen szerepvállalása súlya, mikéntje.”(16. old.) Az „erős állami szerepvállalással” működő modell (Franciaország) jó ellátási biztonsághoz vezet. Az „energiaipar világszerte folyó globalizációjával” összhangban lévő „kockázatokat vállaló modell”-ben „csak a legerősebb szereplők képesek hosszú távon is sikeresen helyt állni a piacon”(17. old.). Az itt uralkodó multinacionális cégek „képesek ... magasabb szinten tartani az árakat.”(18. old.) „A gyakorlatban azonban számítani lehet egy *közbülső modell*(?) megjelenésére is. Ez esetben az erős állam és a multinacionális nagyvállalat(ok) alakítanak ki *valamiféle* együttműködést a piacon”.(18.o.) A tanulmány prognózisa: „hazánkban a következő évtizedben várhatóan ez a *kevert modell*(?) lesz a jellemző.” (18. old.)

Milyen lenne ez a közbülső, kevert modell, mik lennének a jellemzői? Jó ez nekünk, megvalósíthatók így a célkitűzéseink? Ezekre a kérdésekre meg sem kísérel választ adni a tanulmány. Mindenesetre a tanulmányból az a „közbülső modell” rajzolódik ki, amely szerint a profit a piaci szereplőké, a kockázat és a felelősség (az ellátásbiztonság garantálása) pedig az államé (amit persze a lakosság finanszíroz). S hogy milyen legyen ezen a piacon az állami szerepvállalás? Íme a tanulmány javaslata:

- „Az állami szerepvállalás legyen verseny-semleges, diszkrimináció mentes. Így az állam lehetőleg ne lépjen fel tulajdonosként. Ha az állam mégis rendelkezik hosszabb távon tulajdonnal, akkor az állami tulajdont piaci szereplőként működtesse. Ne használja az állami tulajdont sem a szociálpolitika eszközének, sem az állami foglalkozás-politika elősegítőjének.”(19. old.) Stb.

Kristálytiszta neoliberális elvek, csak hogy akkor mitől kevert ez a modell, hiszen az állam eszköztelen. Egy kis állam szabályozó funkciója a liberalizált piacon — mint tapasztaljuk — egyre marginalizálódik. Ezzel szemben

- „az előttünk álló időszakban az energiaszektor működtetésével, de legfőképpen annak fejlesztésével kapcsolatos teendők is az állam tevékeny közreműködését feltételezik.”(21. old.)

Részletesebben:

- „A tényleges nemzetgazdasági ráfordításokat (!) tükröző árak, az energia- és környezettudatos szemlélet erősítése semmi mással nem helyettesíthető állami teendő, az ellátásbiztonság, a gazdasági és a környezeti követelmények teljesíthetősége tekintetében.”(24. old.)

Ez a zavaros feladat-meghatározás nem igazán piaci szemléletű, az önköltségtípusú hatósági ármegállapítás pedig a régi modellre utal.

A rászorultak támogatása.

- „A támogatásnak a szociális rendszeren — és nem a torz árakon keresztül — kell megtörténnie.” (19.old.) „Az energiafogyasztó háztartások támogatása nem a gazdasági vállalkozások vagy a földgázt nem fogyasztó állampolgárok feladata, hanem kormányzati kötelesség, annak szociális érzékenysége és a társadalmi igazságosság és szolidaritás alapján.(24.old.) „A valóban rászorulóknak széles rétegének szociális védelmét *állami forrásokból(?)* kell megoldani” (25. old.).

Vajon miből származhatnak ezek a források? Az ármeghatározással kapcsolatos megállapítás ez is:

- „a rövid távú politikai, szociálpolitikai szempontok visszaszorítása nem igazán intézményi, hanem sokkal inkább politikai akarat kérdése.” (15. old.).

A politikai akaratnak a megvalósítója mégiscsak az állam, illetve annak intézményei. Akkor hát az államnak a szociális szempontok érvényesítése, vagy visszaszorítása a feladata? Máshol ugyanerről:

- „Egyértelműnek látszik ugyanis, a fejlett világban, de az EU-ban még inkább, hogy bizonyos mennyiségű energiaszolgáltatás az alapvető állampolgári szolgáltatások közé sorolódik, amelyet az érintett államoknak — az általuk meghatározott tartalommal — akkor is szolgáltatniuk kell, ha a fogyasztó nem képes a valós költségeket megfizetni. Ebben a kategóriában a hatósági árak megtartása indokolt...(24-25..old.)

Ezzel egyetértünk, ez a szolidaritási elven alapuló szociális tarifa, erről kellene részletesen beszélni egy energiapolitikai koncepcióban. Végül: a fentiek közül melyik álláspontot képviseli a tanulmány?

Energiatakarékosság.

- „Az energiatakarékosság a piacgazdaságban nem a termelő és szolgáltató érdeke, hanem a fogyasztóé, valamint a teljes nemzetgazdaságé.” (25. old.)

Azt nem tudni, hogy mi a nemzetgazdaság, csak az a biztos, hogy — e szöveg szerint — a termelők és a szolgáltatók nincsenek benne. Azok viszont nem törődnek a takarékossgal, pl. a hatásfokjavítással, hiszen monopol helyzetüknél fogva érvényesítik a takarékoság nélküli

magasabb árakat is. Pedig az energiatermelésben és átalakításban számottevő energia megtakarítás lenne elérhető, amint arra másutt (42-43.o.) a tanulmány is utal.

Amivel foglalkozni kellett volna. Egy energiapolitikai alapvetésben nem szabadna megkerülni a következő fontos témák *tárgyalását*:

- a jövőre vonatkozó prognózisok szakmai megalapozása,
- az államilag szabályozott és a versenypiac összehasonlítása, analízise,
- közérdekű energiaszolgáltatások,
- árszabályozás területei és azok koncepciója,
- az energetikai adózási rendszer alapelvei és környezetvédelemmel való kapcsolata,
- ellátásbiztonság garanciái,
- az energetikai törvények elemzése, fejlesztése,
- az energiaszolgáltatások minőségi garanciái,
- fogyasztói érdekvédelem.

A 10.fejezetben szereplő „Az új energiapolitikai koncepcióval összefüggő kormányzati teendők, intézkedések” zavaros listája ezeket nem pótolja.

Az ugyanebben a fejezetben szereplő „Új erőmű döntési mechanizmusa” címet viselő eszmefuttatás (115-116. old.) két okból is megdöbbentő.

Diktatórikus liberalizmus? A tanulmány (szerkesztő?) sokallja a demokráciát:

- A „szükségszerűen elkövetkező erőmű építések közül azért kell kiemelni az új alaperőműve(ke)t, mert az ésszerű 600-2000 MW-os kiépítési nagyság megkerülhetetlenül társadalmi ellenálláshoz, politikai vitákhoz fog vezetni. Ennek alátámasztására a korábbi esetekből a *nagymarosi fiaskóra(?)*;...érdemes emlékeztetni. ...a közösség érdekét szolgáló létesítmények...telepítési, elhelyezési nehézségei mind arra mutatnak, hogy a *lakossági 'közreműködés' túlzottan liberális gyakorlata(!)* nagyon drága alkura kényszeríti a költségvetést, vagy lehetetleníti egyes fontos fejlesztések megvalósítását.” (115 old.)

Mintha keverednének a régebbi „szocialista” és az új keletű „liberális” elvek. Talán a demokráciát is újból diktatórikusan kellene alkalmazni?

Mire való az Országgyűlés?

- „További, a telephelytől független társadalmi vita várható még az új erőmű primer energiahordozójának választása ügyében. ... Mindezekre figyelemmel, valószínű, hogy e kérdésben annakidején az *Országgyűlésnek kell majd döntenie(?)*.”.(115-116. old.)

Illene tudni, hogy erre a jelenlegi villamos energia törvényben nincs felhatalmazás, hiszen a 2001. évi liberális törvény — minden tiltakozásunk ellenére — megszüntette az Országgyűlés energiapolitikával kapcsolatos jogosítványait, így a nagy erőművekre vonatkozó döntési jogosultságot is. Talán „freudi-elszólással” van dolgunk: mégsem olyan jó a liberális villamos energia törvény?

Kinek az érdekében? A tanulmány 24. oldalán az állami tulajdonnal összefüggésben ez áll:

- " Az MVM Rt. állami tulajdonban maradását nem motiválhatja, indokolhatja az, hogy például az olcsó atomerőműből a lakossági igényeket elégítsük ki, vagy hogy a villamosenergia-hálózat tulajdonlásán keresztül *nehezen értelmezhető(!) »magyar« érdekeket* érvényesítsünk, ...".

Aki(k) a magyar érdekeket idézőjelbe teszi(k), s nehezen értelmezi(k), annak(azoknak) nem illene a magyar energiapolitika megalapozására vállalkoznia!

Jövőkép. „A várható gazdasági növekedés fő jellemzői” címet viselő részben, a 49. és az 50. oldalakon a következőket olvashatjuk:

- „a liberalizációtól — eltekintve néhány nagyfogyasztótól — nem várunk jelentősebb árcsökkenést, sőt a hazai energia ára — különösen az évtized hátralévő részében relatíve tovább nő — tehát az átlagos termelői árnövekedésnél, illetve az átlagos fogyasztói inflációnál erőteljesebb áremelkedésre számítunk.” „... az energia költségei *nemzetközi kitekintésben (?)* Magyarországon a fejlett országokénál viszonylag nagyobbak lesznek,...” „... 2010 után az energiaárak az átlagos világpiaci áraknál erőteljesebben nőnek.”

Íme a liberalizált hazai energiapiac jövőképe! Mintha a hazai liberalizáció bajnokai, köztük a tanulmány szerkesztője, korábban nem ezzel érveltek volna. Ehhez a jövőképhez egyébként nincs szükség energiapolitikai koncepcióra, ez a liberalizált piac alaptörvénye, önmagát megvalósítja. E folyamatokat diszkréten elfedni szándékozó paravánra sincsen szükség.

Utószó. Kár, hogy nem derül ki, hogy az egyes *szövegrészeket* ki írta. A szerkesztő felelőssége, hogy az anyagok önmagában még használható részei is elmerülnek ebben a zavaros „tanulmányban”, aminek a cím szerint az energiapolitikát kellene megalapozni. A szerkesztésben érvényesül a hozzá nem értés magabiztossága, alátámasztva azt a liberális hiedelmet, amely szerint az energetikában nincs szükség szakértelemre, a piac és annak menedzserei mindent megoldanak. Mivel ez a tanulmány nagy nyilvánosságot kapott: az energetikus-mérnöki tudomány és etika jegyében, kötelességünknek tartjuk az ilyen fajta „tanulmányt” szakmai szempontból nyilvánosan elutasítani.

Végül: a tanulmány a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium megbízására készült, s az — bárki meggyőződhet róla — megjelent a GKM honlapján. Így aztán nemcsak a vállalkozó-szerkesztőt, a GKI Energiakutató és Tanácsadó Kft-t, hanem a tanulmány elfogadját is minősíti.

Budapest, 2004. február 9.

***Energiapolitika 2000 Társulat
Elnöksége***

Jegyzetek a 8. oldalon.

Jegyzetek:

¹ A szöveg olvasásakor, annak értelmezésével küzdve ez a szólás jutott eszünkbe: „Ki a hóból, be a zöld kukoricásba!”

² Néhány stiláris gyöngyszem: „hosszabb kitekintésben szélesebben értelmezett” (10. o.), „keresztülvezető nyomvonalú” (24. old.).

³ Például: „jobb hatásfokú tüzelőanyagok” (54. o.).

⁴ A konkrét javaslatok helyett alkalmazott általános állítványok gyakori alkalmazása a semmit-mondás iskolapéldái: erősíteni, szervezni, növelni, bátorítani, ösztönözni, koordinálni.

⁵ Példaként néhány kifejezés a tanulmányból, amelyek jelentésével és magyarázatával adós marad: „energiagazdálkodás” (19.old.), „nemzetgazdasági kitekintés” (pl.25. old.), „nemzetgazdasági ráfordítás” (pld. 50. o.). Az adott szövegkörnyezetben ezek a kifejezések kimondottan anakronisztikusak.

⁶ Jellemző példa a megújuló energiákra vonatkozó EU irányelv, amely „a célkitűzéseket a közösség szintjén rögzíti, és az egyes tagállamok nemzeti körülményeik, lehetőségeik és stratégiáik ismeretében kell erőfeszítéseikkel hozzájárulni a közösségi megújuló célkitűzések teljesítéséhez.” (97.old.). Ennek ellenére a tanulmány feladatként jelöli meg „a hazai megújuló energiaforrások 6 %-ra, ezen belül a villamos energia 3,6 %-ra való ... növelését 2010-re”. (88. old.). Ezeket az irreális értékeket vajon elfogadta-e a magyar kormány?